

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 5

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Transilvania a intrat în războiul antiotoman în cursul anului 1594 [...], iar participarea ei la lupte a fost modestă în acel an [...]. În toamna anului 1594 s-au angajat în luptă și Moldova și Țara Românească [...]. Acțiunea lui Mihai [Viteazul] [...] amenința cu crearea unui focar de război [...] la Dunărea de Jos. În consecință, după eșecul unei încercări de a reprima rebeliunea munteană cu ajutorul tătarilor în iarna 1594-1595, otomanii s-au văzut siliți să mute centrul de greutate al efortului lor militar pentru anul 1595 la Dunărea de Jos.

Încercarea de a anexa Moldova și Țara Românească și campania lui Sinan-pașa în Țara Românească [...] au eșuat în fața forțelor creștine [...]. Experiența acestui eșec, ca și dificultatea reală de a purta un război de anvergură pe teritoriul slab locuit și secătuit al Țării Românești, au convins pe otomani că soarta conflictului putea fi decisă mai sigur în Ungaria. Ca urmare, principalul efort militar otoman din anul 1596 [...] s-a desfășurat în Ungaria [...].”

(B. Murgescu, *Istorie românească-Istorie universală 600-1800*)

B. „În toamna anului 1596, tătarii s-au abătut din nou asupra Țării Românești. După ce au ars mai multe orașe, Buzău, Gherghița și București, tătarii au fost respinși de Mihai Viteazul, care s-a îndreptat apoi împotriva cetății Turnu și a cetății [...] de la Nicopole, stăpânite de turci. Vestea victoriilor lui Mihai Viteazul s-a răspândit în Europa, numele domnului român era rostit cu stimă și de el se legau mari speranțe de îndepărtare a primejdiei otomane. [...]

După ce a înțeles din negocierile purtate cu Sigismund Báthory că o cooperare sigură, de lungă durată a statelor creștine interesate în lupta împotriva Imperiului Otoman era greu de realizat, Mihai Viteazul a încheiat [...] pace cu turcii [...]. După doi ani, luptele cu turcii au reizbucnit: Mihai Viteazul a reușit să înfrângă din nou pe turci în mai multe locuri: la Kladova, Vidin, Nicopole [...]. În urma atacului întreprins de turci asupra Țării Românești [...] și a înfrângerii acestora la Oblucița (Isaccea) s-a ajuns la încetarea ostilităților. Mihai Viteazul [...] era interesat să aibă liniște din partea Imperiului Otoman pentru a urmări schimbările politice care se petreceau în Transilvania și Moldova și care luau un curs nefavorabil lui.”

(Ș. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți domnul român precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la tătari. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnul român încheie pacea cu otomanii. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni la care participă românii în relațiile internaționale din secolele al XV-lea – al XVI-lea, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două fapte istorice la care participă românii în secolul al XIV-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 3-5 martie 1949 a hotărât «transformarea socialistă a agriculturii», ceea ce însemna colectivizarea ei. [...] Către sfârșitul anului existau 56 de gospodării colective, dar numărul lor creștea încet și țăranii nu arătau entuziasm în a se înscrie, fapt ce făcea ca apelul la violență să fie inevitabil. După declanșarea colectivizării, circa 80 000 de țăranii au fost aruncați în închisoare. Țara a devenit o imensă sală de tribunal, circa 30 000 de țăranii fiind judecați public pentru sabotarea eforturilor de colectivizare. Colectivizarea a luat oficial sfârșit abia în 1962, când 60% din terenul arabil al țării a intrat în proprietatea gospodăriilor colective și circa 30% în cea a gospodăriilor de stat. Proprietatea personală s-a menținut în regiunile unde organizarea socialistă a agriculturii, pe suprafețe mari, a fost imposibilă. [...]

O altă noutate pentru România a constituit-o introducerea muncii forțate la proporții industriale. [...] La 25 mai 1949, Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român a decis construirea Canalului Dunăre-Marea Neagră. Obiectivele economice care au stat la baza acestui proiect au fost îndoielnice. [...] Înainte de toate, proiectul a servit ca un spațiu ideal pentru lagărele de muncă forțată, în care au fost internați toți «dușmanii regimului» [...]. La începutul anilor 1950 erau internate în diverse lagăre de muncă 80 000 de persoane, dintre care 40 000 la Canalul Dunăre-Marea Neagră, pentru care lucrau opt lagăre și 20 000 de muncitori voluntari. [...]

În toamna anului 1952 a fost adoptată noua Constituție a Republicii Populare Române, în care se afirma că aceasta luase ființă «ca rezultat al victoriei istorice a Uniunii Sovietice asupra fascismului german și al eliberării României de către glorioasa Armată Sovietică». R. P. Română era declarată «un stat al oamenilor muncii de la orașe și sate» și [...] se preciza că Partidul Muncitoresc Român este «forța conducătoare a organizațiilor muncii, precum și a organelor și instituțiilor de stat».

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți formațiunea politică precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați legea fundamentală și o prevedere a acesteia, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații despre *lagărele de muncă forțată*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la procesul de colectivizare, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia politica externă a României în perioada stalinismului este subordonată URSS. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția statului român în perioada 1875-1930, având în vedere:

- precizarea unui fapt istoric desfășurat de România în *criza orientală* din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și menționarea a două aspecte cu privire la acesta;
- menționarea a două acțiuni la care participă românii în relațiile internaționale din perioada 1916-1917;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat de români în anul 1918, care a contribuit la realizarea României Mari;
- formularea unui punct de vedere referitor la regimul politic din România Mare în perioada 1923-1930 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 5

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Mihai Viteazul **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *În toamna anului 1596, tătarii s-au abătut din nou asupra Țării Românești; tătarii au fost învinși de Mihai Viteazul etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru oricare două dintre răspunsurile: Țara Românească, Moldova, Transilvania **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
(3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*).
Exemple: cauză: *Acțiunea lui Mihai [Viteazul] [...] amenința cu crearea unui focar de război [...] la Dunărea de Jos* și efect: *În consecință, după eșecul unei încercări de a reprimă rebeliunea munteană cu ajutorul tătarilor în iarna 1594-1595, otomanii s-au văzut siliți să mute centrul de greutate al efortului lor militar pentru anul 1595 la Dunărea de Jos* SAU cauză: *Experiența acestui eșec, ca și dificultatea reală de a purta un război de anvergură pe teritoriul slab locuit și secătuit al Țării Românești, au convins pe otomani că soarta conflictului putea fi decisă mai sigur în Ungaria* și efect: *Ca urmare, principalul efort militar otoman din anul 1596 [...] s-a desfășurat în Ungaria etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două acțiuni la care participă românii în relațiile internaționale din secolele al XV-lea – al XVI-lea, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**
(1px2=2p)

Exemple: lupta de la Belgrad, lupta de la Vaslui, Tratatul de la Alba Iulia etc.

câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiunea menționată
(2px2=4p)

7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două fapte istorice la care participă românii în secolul al XIV-lea **Exemple:** obținerea independenței față de Ungaria, caracter antiotoman etc. **Se punctează exclusiv menționarea asemănării** (nu se iau în considerare alte informații). **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Partidul Muncitoresc Român **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Constituția Republicii Populare Române/ Constituția din 1952/Constituția **3 puncte** pentru menționarea oricărei prevederi a acesteia, la care se referă sursa dată
Exemple: *R. P. Română era declarată «un stat al oamenilor muncii de la orașe și sate»;* Partidul Muncitoresc Român are rol conducător în stat etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații despre *lagărele de muncă forțată*
(3px2=6p)
Exemple: *proiectul a servit ca un spațiu ideal pentru lagărele de muncă forțată; La începutul anilor 1950 erau internate în diverse lagăre de muncă 80 000 de persoane; Canalul Dunăre-*

Marea Neagră devine lagăr de muncă forțată etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la procesul de colectivizare

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Procesul de colectivizare a avut consecințe în organizarea suprafeței agricole. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Colectivizarea a luat oficial sfârșit abia în 1962, când 60% din terenul arabil al țării a intrat în proprietatea gospodăriilor colective și circa 30% în cea a gospodăriilor de stat. și Proprietatea personală s-a menținut în regiunile unde organizarea socialistă a agriculturii, pe suprafețe mari, a fost imposibilă.* SAU Procesul de colectivizare a fost însoțit de acțiuni de represiune. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *După declanșarea colectivizării, circa 80 000 de țărani au fost aruncați în închisoare. și Țara a devenit o imensă sală de tribunal, circa 30 000 de țărani fiind judecați public pentru sabotarea eforturilor de colectivizare.* etc. **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului format din punctul de vedere și din cele două informații/o informație selectate/selectată din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** participarea la constituirea CAER, participarea la constituirea Tratatului de la Varșovia etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III – Iea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărui fapt istoric desfășurat de România în *criza orientală* din a doua jumătate a secolului al XIX-lea (**de exemplu:** Convenția cu Rusia, participarea la războiul ruso-otoman etc.)

câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două aspecte cu privire la acesta (**de exemplu:** trupele ruse străbat teritoriul românesc pentru a trece în sudul Dunării, Rusia garantează respectarea integrității teritoriale a României, stabilește traseul trupelor ruse în România etc.; frontul de la Plevna e condus de principele Carol I, cetatea Plevna a fost asediată, armata română desfășoară acțiuni militare în zona Vidinului etc.) **(3px2=6p)**

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două acțiuni la care participă românii în relațiile internaționale din perioada 1916-1917 (**de exemplu:** alianța cu Antanta, intrarea în Primul Război Mondial, lupta de la Oituz etc.) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric desfășurat de români în anul 1918, care a contribuit la realizarea României Mari (**de exemplu:** unirea Basarabiei cu România, organizarea Adunării Naționale de la Alba Iulia etc.)

3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acest fapt istoric și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric menționat

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la regimul politic din România Mare în perioada 1923-1930 (**de exemplu:** Regimul politic din România Mare are caracter democratic în perioada 1923-1930., În perioada 1923-1930, în cadrul regimului politic din România Mare se respectă principiul separării puterilor în stat. etc.)

4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**